

Myndiggjøring av hivpositive

Dageid utforsker hiv-positive personers opplevelser og erfaringer i en sørafrikansk kultur og kontekst, og diskuterer utvikling av meningsfulle, myndiggjørende og bærekraftige støttetiltak.

PUBLISERT 11. februar 2008

WENCHE DAGEID

forsvarte 22. juni 2007 sin avhandling *Caring for those infected means caring for the future. A community based, participatory support initiative aimed at meeting the needs of HIV positive people in the Limpopo province of South Africa* for ph.d.-graden ved Universitetet i Oslo.

Forskningen ble utført ved hjelp av en deltagende, handlingsorientert tilnærming. Prosjektet fant sted i et landlig område i Limpopo-provinsen i Sør-Afrika i tidsrommet 2002–2005. I alt 283 hiv-positive kvinner og menn samt 8 lokale helsearbeidere deltok, og prosessen er belyst i fire arbeider. Det første arbeidet er en kvalitativ studie av hvordan hiv-positive kvinner opplever og mestrer livet med hiv/aids i en sørafrikansk kultur og kontekst. I arbeid to belyses myndiggjøringsprosessen som fant sted gjennom deltagelse i støttetiltaket. Arbeid tre tar for seg resultater fra evalueringsprosessen. Bakgrunnsmateriale i form av resultater fra spørreskjemaer og intervjuer med hiv-positive deltagere gjennomgås og sees i sammenheng med data fra spørreskjemaer, seminstrukturerte intervjuer og surveys, samt en SWOT-analyse. Arbeid fire belyser, gjennom et fokusgruppeintervju, erfaringer og emosjonelle byrder som møter helsepersonell i arbeidet med hiv/aids.

Resultatene viser at hiv/aids ble oppfattet som en sosialt stigmatiserende sykdom. Informantene valgte hovedsakelig unnvikende mestringsstrategier, og rapporterte et

relativt høyt nivå av psykisk ubehag. Et støttetiltak basert på oppgitte behov ble bygget opp for å bidra til et bedre liv med hiv/aids. Tiltaket inneholdt informasjon, kapasitetsbygging, sosial, emosjonell og praktisk/materiell støtte.

I evalueringen rapporterte deltagerne i støttetiltaket en markert bedring i psykisk helse, mindre opplevd stigma, mer opplevd emosjonell og praktisk støtte, bedre sosiale relasjoner, mer kunnskap om hiv/aids, og bedret evne til å finne relevant informasjon og til å oppsøke servicetilbud. Helsearbeiderne opplevde til tider interaksjonen med hiv-positive pasienter som krevende. Resultatene antyder en høy risiko for å utvikle utbrenthet.

En hovedkonklusjon i avhandlingen er at man gjennom å involvere hiv-positive personer i deltagende, kultursensitive tiltak basert i lokalsamfunnet kan bidra til gunstig mestring, større handlingsrom og sosial endring. Avhandlingen har gitt et bidrag til forståelsen av hvilke mekanismer som skaper meningsfulle og bærekraftige tiltak. Det gis forslag til hvordan hiv-positive mennesker i større grad kan bringes inn som partnere og ressurspersoner i hiv/aids-arbeidet, noe som igjen kan avlaste helsesystemet. Avhandlingen har også bidratt til å belyse helsearbeideres jobbsituasjon, og gir forslag til tiltak for å bedre denne.

Kontakt wenche.dageid@psykologi.uio.no

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 45, nummer 2, 2008, side